

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขนส่ง เก็บรักษา
เคลื่อนย้าย และกำจัดหีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง
ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๕๓๔ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจึงกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการเกี่ยวกับการขนส่ง เก็บรักษา เคลื่อนย้าย และกำจัดหีบห่อ ภาชนะ
บรรจุหรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตรายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นายจ้างปฏิบัติเกี่ยวกับการขนส่งเคลื่อนย้ายสารเคมีอันตราย
ดังต่อไปนี้

(๑) บ้องกันฝุ่น ฟุ่ม ไอ ละออง เส้นใย และการกระเด็น
ของสารเคมีอันตรายมิให้เป็นอันตรายต่อลูกจ้าง

(๒) การขนถ่ายด้วยท่อหรือราง ต้องมีโครงสร้างที่บ้องกันการ
กระเด็น หก/ล้น รั่วไหล ตกหล่น

(๓) ก่อนที่นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับการขนส่งเคลื่อน
ย้ายสารเคมีอันตรายให้นายจ้างตรวจสอบยานพาหนะให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย
ฝึกซ้อมให้ลูกจ้างรู้วิธีการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และต้องจัดให้มีการ
ฝึกซ้อมเป็นประจำอย่างน้อยละหนึ่งครั้ง พร้อมทั้งจัดให้มีคู่มือหรือข้อปฏิบัติ
ในการแก้ไขปัญหากรณีฉุกเฉินเป็นภาษาไทยเก็บไว้ในยานพาหนะ พร้อมทั้งจะ
ใช้ได้ทันที

(๔) ต้องจัดให้มีเครื่องดับเพลิงชนิดมือถือที่มอบคุณสมบัติสามารถดับเพลิงจากสารเคมีอันตราย และจัดให้มีหน้กากบป้องกันสารเคมีอันตรายหรือเครื่องช่วยหายใจ ติดประจำไว้ในยานพาหนะที่บรรทุกสารเคมีอันตรายพร้อมที่จะใช้งานได้ทันที

(๕) หีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย ขณะบรรทุกต้องยึดแน่นกับฐานรองรับและยานพาหนะเพื่อมิให้เคลื่อนหรือลอบตัวได้ ฐานรองรับและยานพาหนะต้องมีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะรับน้ำหนักของหีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มรวมกับน้ำหนักของสารเคมีอันตราย ในอัตราสูงสุดไม่เกินน้ำหนักที่จะบรรทุกได้

(๖) ห้ามบรรทุกสารเคมีอันตรายที่อาจเกิดปฏิกิริยาต่อกันไว้รวมกันเว้นแต่มีมาตรการที่ปลอดภัย

ข้อ ๒ ให้นายจ้างปฏิบัติเกี่ยวกับห่อส่งสารเคมีอันตราย ดังต่อไปนี้

(๑) ห่อและข้อต่อที่ใช้ต้องไม่รั่ว ผุกร่อน หรือชำรุด

(๒) ต้องติดตั้งหรือวางในลักษณะที่ไม่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหาย และมีการป้องกันการชน การกระแทกจากยานพาหนะ หรือสิ่งอื่นใด

(๓) หากฝังใต้พื้นดิน ต้องป้องกันการเสียหายเนื่องจากยานพาหนะหรือสิ่งอื่นใด และมีเครื่องหมายแสดงตำแหน่งของห่อที่ฝังอยู่เป็นระยะตลอดแนวให้เห็นได้โดยชัดเจน

(๔) ห่อส่งสารเคมีอันตรายต่างชนิดกัน ต้องใช้สีต่างกัน หรือทำเครื่องหมายแสดงความแตกต่างให้ชัดเจน

(๕) หากผิวภายนอกห่อมีความร้อน ต้องมีฉนวนหุ้มโดยรอบ

(๖) สารเคมีอันตรายที่มัลลคุณสมบัติไวไฟหรือระเบิดได้ต้องวาง
 ห่อใส่ให้อยู่ห่างจากแหล่งความร้อน หรือแหล่งกำเนิดไฟฟ้า และให้ต่อสายดิน
 ที่ห่อนั้น

ข้อ ๓ ให้นายจ้างจัดสถานที่เก็บรักษาสารเคมีอันตราย ดังต่อไปนี้

(๑) มีระยะห่างจากบริเวณที่ลูกจ้างทำงานไม่น้อยกว่าแปดเมตร

(๒) ต้องสร้างด้วยวัสดุทนไฟที่สามารถทนไฟได้ไม่น้อยกว่า
 หนึ่งชั่วโมง และต้องให้อยู่ในสภาพที่ไม่ชำรุด ผุ กร่อน ถ้าเป็นสารเคมีอันตราย
 ที่มัลลคุณสมบัติไวไฟหรือระเบิดได้ สถานที่เก็บรักษาต้องเป็นวัสดุที่สามารถทนไฟ
 ได้ไม่น้อยกว่าสามชั่วโมง

(๓) พื้นต้องเรียบไม่ขรุขระ เบี่ยง ลื่น และสามารถรับน้ำหนัก
 ได้

(๔) ให้จัดทำเขื่อน กำแพง ทันเบ ผนังหรือสิ่งอื่นใดที่มี
 ลักษณะคล้ายกันเพื่อบังกั้นมิให้สารเคมีอันตรายรั่วไหลออกมาภายนอก และมี
 รางระบายสารเคมีอันตรายที่รั่วไหลไปยังที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เกิดการสะสมตกค้าง
 โดยรางระบายต้องแยกจากระบบระบายน้ำ

(๕) ภายในสถานที่เก็บรักษาสารเคมีอันตราย ต้องสะอาดเป็น
 ระบบเรียบร้อยปราศจากเชื้อเพลิง เศษขยะ วัสดุพิษ

(๖) ต้องจัดให้มีการระบายอากาศ เพื่อระบายความร้อนที่เกิด
 ขึ้นและ/หรือระบบการจัดการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในอากาศ เพื่อให้เกิด
 ความปลอดภัยต่อลูกจ้างที่ปฏิบัติงาน

(๑) สถานที่เก็บรักษาสารเคมีอันตรายต้องมีลักษณะปิดมิดชิด มีทางเข้าออกไม่น้อยกว่า ๒ ทาง ประตูต้องเป็นชนิดที่เปิดออกภายนอก และ ปิดประตูตลอดเวลาที่ไม่มีการปฏิบัติงาน ทางเดินภายในและภายนอก ต้องกว้างพอที่จะนำเอาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับดับเพลิงมาใช้ได้อย่างสะดวก ไม่มีสิ่งกีดขวาง และต้องจัดให้มีมาตรการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยตลอดทาง

(๒) สถานที่เก็บสารเคมีอันตรายที่อยู่นอกอาคาร ต้องจัดทำรั้วล้อมรอบสูงไม่น้อยกว่า ๑.๘๐ เมตร และต้องไม่ชำรุด ผุ กร่อน

ข้อ ๔ ให้นายจ้างเก็บรักษาสารเคมีอันตรายที่อาจเกิดปฏิกิริยาต่อกัน แยกไว้ไม่ปะปนกัน

ในกรณีเป็นสารเคมีอันตรายที่กลุ่มสมบัติไวไฟ หรือระเบิดได้ ห้ามเก็บรักษาไว้ปะปนกับสารเคมีอันตรายอื่น

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงชนิดที่สามารถดับเพลิงจากสารเคมีอันตรายที่เก็บรักษาไว้

ข้อ ๖ ให้นายจ้างป้องกันสาเหตุที่อาจทำให้เกิดอัคคีภัยในบริเวณสถานที่เก็บรักษาสารเคมีอันตราย เช่น ประกายไฟ เปลวไฟ อุปกรณ์ไฟฟ้า การเสียดสี ท่อร้อน

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับหีบห่อภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ไม่ชำรุด ผุ กร่อน

(๒) ต้องเป็นชนิดที่เคลื่อนย้ายได้ด้วยความปลอดภัย หากมีการเคลื่อนย้ายหรือขนส่ง

(๓) ห้ามบรรจุสารเคมีอันตรายเกินพิกัดที่กำหนดไว้สำหรับ
ภาชนะนั้น

(๔) หากปรากฏรอยร้าว รอยกัดกร่อน รอยบุบ รอยบวม
สึกกร่อน หรือฉุดไฟไหม้ ห้ามใช้จนกว่าจะได้รับการซ่อม และทดสอบว่าความ
ปลอดภัยในการใช้งาน

(๕) กรณีมีความดันอยู่ภายใน ต้องมีอุปกรณ์รัยภัย เพื่อระบาย
ความดันให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย

(๖) ต้องทำการตรวจสอบ และซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้
งานได้อย่างปลอดภัยไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง

(๗) การบรรจุสารเคมีอันตรายที่มีคุณสมบัติไวไฟ หรือระเบิด
ได้ต้องห่างจากแหล่งความร้อนไม่น้อยกว่า ๘ เมตร

(๘) หากสารเคมีอันตรายที่บรรจุอยู่ในภาชนะทำให้ผิวภายนอก
ของภาชนะมีความร้อนต้องมีฉนวนหุ้มโดยรอบภาชนะนั้น

(๙) สิ่งที่น่ามาขัดคัดหรือก่อ ต้องไม่ทำให้หีบห่อ ภาชนะบรรจุ
หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมี อันตราย รั่ว ขำรุค เสียหาย

(๑๐) การต่อท่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ากับภาชนะ หากมีสันปัด
เปิดต้องจัดให้สันปัดเปิดอยู่ใกล้กับผู้ปฏิบัติงาน

(๑๑) กรณีเก็บไว้นาน ต้องมีการป้องกันการเสียหายอันอาจเกิด
จากยานพาหนะ มีเครื่องหมายแสดงตำแหน่งจัดเก็บให้เห็นชัดเจน

ข้อ ๘ หากพบว่าสารเคมีอันตรายรั่วไหล หรือคาดว่าจะรั่วไหลออกจาก
หีบห่อภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้ม ต้องแยกเก็บหีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุ

ห่อหุ้มสารเคมีอันตรายที่รั่วไหลหรือคาดว่าจะรั่วไหลนั้นไว้ต่างหากในที่ที่ปลอดภัย และทำความสะอาดสิ่งรั่วไหลโดยเร็ว

ข้อ ๘ ให้นำข้างจัดเก็บสารเคมีอันตรายโดยไม่ทำให้หีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย ชำรุดหรือพังทลาย

ในกรณีสารเคมีอันตรายที่มีคุณสมบัติไวไฟหรือระเบิดได้ให้จัดเก็บไว้ใน ชั้นแรกที่ไม่ใช่ชั้นใต้ดินของสถานที่เก็บรักษา

ข้อ ๑๐ ให้นำข้างป้องกันไม่ให้ยานพาหนะหรือสิ่งอื่นใดชนกระแทก หีบห่อ ภาชนะบรรจุหรือวัสดุห่อหุ้มที่มีสารเคมีอันตรายบรรจุอยู่

ข้อ ๑๑ ให้นำข้างควบคุมดูแลมิให้หีบห่อ ภาชนะบรรจุหรือวัสดุห่อหุ้มที่มีสารเคมีอันตรายบรรจุอยู่เปิดทิ้งไว้ ในสถานที่ทำงาน เว้นแต่เพื่อการตรวจสอบ หรือใช้ประโยชน์ โดยต้องป้องกันให้ปลอดภัย เมื่อเลิกใช้ในแต่ละวันโดยต้อง ปิดฝาให้มิดชิด และนำไปเก็บในสถานที่เก็บรักษา

ข้อ ๑๒ ให้นำข้างปฏิบัติเกี่ยวกับหีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้ม สารเคมีอันตรายที่ไม่ต้องการใช้ หรือจะกำจัด ดังต่อไปนี้

(๑) เก็บรวบรวมไว้ในภาชนะ หรือในที่ที่ปลอดภัยนอกบริเวณ ที่ปฏิบัติงานทุกวัน

(๒) ให้กำจัดโดยวิธีที่ปลอดภัย เช่น การเผา การฝัง หรือการใช้สารเคมีเพื่อให้เกิดการสลายตัว

(๓) ห้ามใช้บรรจุสิ่งของอื่น

ข้อ ๑๓ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขนส่ง เก็บรักษา เคลื่อนย้าย และกำจัดหินห่อภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย ที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ให้นายจ้างปฏิบัติตามคู่มือหรือคำแนะนำของผู้ผลิต

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๓๕

สิทธิ ไรยทองพันธ์

นักบริหาร ๘ รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน